

учна дисциплина и помаже њен даљи развој, што је за нашу савремену етнологију од несумњивог значаја.

Марина СИМИЋ

Прича о нама: Клуб студената етнологије и антропологије

Клуб студената етнологије и антропологије (КСЕА) основала је у априлу 2001. године група студената са Одељења за етнологију и антропологију Филозофског факултета у Београду. За непуне две године рада чланови Клуба организовали су два међународна семинара, летњу школу, теренско истраживање и серију индивидуалних активности, ширећи антрополошке видике и успостављајући сарадњу са многобројним сродним институцијама у земљи и иностранству. Овај текст представља покушај да се укратко опишу почеци рада Клуба, садржај досадашњих и планови за будуће активности, као и да се истакну проблеми и значај студентског доприноса развоју научних дисциплина код нас.

Идеја о оснивању Клуба студената етнологије и антропологије потекла је од студената старијих година као одраз жеље да се побољша настава на Факултету и организација ваннаставних активности. У то време, углавном услед финансијских и других проблема карактеристичних за целокупно високо школство, боравци на терену и други облици додатних, а будућим етнологима-антрополозима неопходних активности, сводили су се на појединачне напоре. Иницијатива је наишла на подршку неколико млађих колега који су осећали потребу за проширењем и допуном тадашњих наставних програма. Постало је јасно да је за ефикасно и успешно организовање оваквих активности неопходан институционални оквир, те је уз подршку Факултета и Одељења за етнологију и антропологију почетком априла 2001. г. у просторијама Филозофског факултета званично донета одлука о оснивању Клуба студената етнологије и антропологије (КСЕА). Изабран је Управни одбор у следећем саставу: Данијел Синани (председник), Драган Станојевић и Дијана Гаћеша (потпредседници), Војислав Зубановић (секретар), Ивана Опачић, Иван Шентевски, Рада Крстановић, Тања Одовић, Бранка Згоњанин и Јана Баћевић. Нажалост, Оснивачкој скупштини је присуствовао релативно мали број студената, што нам је на самом почетку указало на проблем комуникације и мотивације студената да се укључе у самосталне пројекте.

Први месеци рада Клуба претежно су били посвећени решавању административних и техничких питања. Тако је КСЕА крајем априла званично регистрована као удружење грађана, струковна студентска организација која је добила свој печат, меморандум и жиро рачун. Договорено је да се састанци одржавају једном недељно и радило се на томе да се о оснивању и активностима Клуба обавести, и у њих укључи, што већи број студената. Обавештења о састанцима постављана су на огласну таблу Одељења, а основана је и мејлинг листа, klubsea@yahoo.com.

Већ почетком следеће школске године почело је планирање, писање и сакупљање финансијских средстава за будуће пројекте. Како је међу првим циљевима КСЕА повезивање са етнолошким и антрополошким институцијама у земљи и региону, остварени су контакти са колегама и студентским клубовима из Словеније, Хрватске и Македоније. Уследила је неформална посета Словенаца београдским студентима, и том приликом је Клуб организовао смештај, разгледање града и посету етнолошким институцијама. Крајњи резултат овог дружења је први Roaming Anthropology семинар у Београду, одржан у фебруару 2002. године. Назив „roaming anthropology“ (шетајућа, повезујућа антропологија) изабран је зато што је планирано да се следећи семинари одржавају у по неком од градова бивших република Југославије. Средства за семинар Клуб је добио у оквиру High Education Support Programme Open Society Institute у Мађарској, а организацију су извели Рада Крстановић, Драган Станојевић и Данијел Синани уз помоћ колегиница и колега. Акцент семинара био је на успостављању веза, анализи стања етнолошке и антрополошке науке у свакој од земаља и планирању заједничких, будућих пројеката. Специјални округли сто посвећен је Болоњској декларацији и реформи високог школства у земљама Југоисточне Европе, а почео је са радом и Етно-театар. Семинар је у сваком погледу био успешан, пошто је обезбедио трајну комуникацију и сарадњу између студентских етнолошких и антрополошких организација у региону, и допринео приближавању и упознавању међу културама.

У мају исте године организована је узвратна посета београдских студената словеначким и седмодневни боравак на Похорју, а у оквиру етнолошког проучавања перспектива за развој туризма у том крају. Радило се по групама, а презентације наших студената биле су веома успешне. Додатна предност овог борава била је у томе што се студентима пружила прилика

да имају праксу на сличном, али ипак другачијем терену, што је још једном потврдило став да антропологије и етнологије земаља Југоисточне Европе могу да сарађују и много науче једне од других.

Следећа активност Клуба била је директно везана за факултетску наставу; наиме, након неколико година паузе поново су сакупљена средства да се изведе (иначе обавезна) летња теренска пракса у којој су учествовали студенти треће и четврте године. Пракса је организована у Равној код Књажевца, у сарадњи са тамошњим Завичајним музејем. Студенти су у пратњи професора и асистената са Одељења у јулу провели недељу дана бавећи се локалном културом, у оквиру група које су се фокусирали на наслеђивање, народну религију, родну магију итд. Професори и студенти су веома позитивно оценили боравак на терену, а већ постоји договор о наставку рада следеће године.

У то време већ су увелико биле почеле припреме на другом „фронту“. Крајем јула 2002. године на планини Гоч одржана је летња антрополошка школа *Learning from anthropology: Policy, Democracy, Culture*, за коју је средства обезбедио *Freedom House* Београд. Циљ летње школе био је да студентима етнологије и антропологије приближи савремене тенденције у нашој науци, како би им проширио видике и погледе на могућу примену знања стеченог на студијама. Обрађиване су две области: методологија и улога антропологије у креирању социјалне политике. Поред асистената са Одељења, као предавачи су учествовали Марко Живковић са *Reed* Универзитета у Чикагу, и др Милица Бакић-Хауден и др Роберт Хауден са Универзитета у Питсбургу. Они су студенте упознали са концептима и применом етнологије и антропологије у образовном систему Сједињених Америчких Држава, а општи акценат био је на алтернативним облицима наставе (дискусије, радионице) и неформалном приступу који би подстакao креативност и отворен разговор. По први пут стечен је увид у предности директног и концентрисаног рада у одређеним областима са великим процентом студентске партиципације. Идејни творци и организатори школе били су Јана Баћевић, Мила Бакић и мр Милош Миленковић, а уз несебичну помоћ Данијела Синанија, Раде Крстановић и Драгана Станојевића.

Након паузе, карактеристичне за период испитних рокова, уследио је наставак *Roaming Anthropology* Семинара, овај пут у Охриду, Македонија. Тема семинара било је

проучавање поткултура. Студенти, асистенти и професори из Словеније, Хрватске, Србије и Македоније представили су квалитетне радове покривајући веома широк опсег: од „класичних“ етнографија, преко интеракционистичких и социјално-конструктивистичких приступа изградњи поткултурних идентитета, до предлога за „антропологију антропологије“, односно проучавање етнолошко-антрополошких научних заједница. Велики део дискусије посвећен је проблематизацији и утемељености поткултуре као појма или хеуристичког начела. Посебан тон семинару дало је учешће др Инес Прице, „ветеранке“ поткултурних проучавања на овим просторима, уз младе стручњаке, као што су: мр Томислав Плетенац са Загребачког свеучилишта, мр Теа Скокић из Етнографског института у Загребу, мр Љупчо Ристески са Катедре за етнологију у Скопљу и мр Милош Миленковић са Одељења за етнологију и антропологију у Београду. Семинар су организовали Рада Крстановић и Драган Станојевић уз помоћ Иване Опачић, Јане Баћевић, Данијела Синанија и других колега. Нарочито бих желела да истакнем велику љубазност македонских домаћина који су се заиста потрудили да упознамо Охрид — град из бајке.

Следећу фазу *Roaming Anthropology* требало би да представља формирање тематски фокусираних национално мешовитих тимова, који би се бавили „културним алтернативама“, етничким, конфесионалним или академским заједницама. Која год тема да је у питању, сигурно је да бивши југословенски простор нуди довољно изазова за овакав истраживачки приступ. Планирано је да следећи састанак буде у априлу 2003. године у Истри. Нажалост, КСЕА се као невладина организација већ суочава са недостатком финансијских средстава, те је наставак пројекта доведен у питање.

У плану је и пилот пројекат за извођење етнолошко-антрополошких радионица у гимназијама и средњим школама у Србији, који би, уколико добије подршку Министарства, требало да отпочне од школске 2004/5. године. Циљ овог пројекта јесте да, приближавајући средњошколцима основе наше науке, истовремено утиче на промену „застареле“ слике о предмету етнологије и антропологије и помогне њихову друштвену афирмацију и интеграцију у шири оквир културне и образовне политике.

Поред стручних активности, КСЕА се бави и општим питањима студентског живота, стандарда, наставних планова и програма и

организације испитних рокова. Чланови Клуба активно учествују у раду Форума студентских организација и неколико комисија на Филозофском факултету.

У досадашњем раду Клуб је успео да оствари задовољавајућу сарадњу са серијом државних институција и невладиних организација у земљи и иностранству. Поред већ поменутих, на првом месту су Етнографски институт и Етнографски музеј у Београду, затим клубови судената етнологије и антропологије у Бугарској и Румунији, Истраживачка станица Петница, Центар за женске студије, Жене у црном и многе друге. Чланови Клуба учествовали су и на неколико међународних конференција (Бугарска, Украјина) и труде се да успоставе контакт са што већим бројем професионалних удружења у свим крајевима света. Међутим, оно што се намеће као императив

јесте учвршћивање сарадње између три најважније домаће етнолошко-антрополошке институције – Факултета, Института и Музеја. Ово је неопходно не само ради ефикаснијег финансијског планирања и извођења стручних активности у будућности, већ и да би се обезбедио институционални оквир за огроман потенцијал студентског доприноса реформи школства и целог друштва, друштва у коме етнологија и антропологија тек треба да заузму место које им припада. Stay tuned.

Јана БАЋЕВИЋ
Студенткиња III године етнологије
и антропологије
Филозофски факултет, Београд
Чланица Управног одбора Клуба студената
етнологије и антропологије (КСЕА)